

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ’Я”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено старшим викладачем кафедри медичного та екологічного менеджменту *І. А. Корінчевською*

Затверджено на засіданні кафедри медичного та екологічного менеджменту (протокол № 10 від 20.05.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Корінчевська І. А. Навчальна програма дисципліни “Облік і звітність в охороні здоров’я” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 15 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Облік і звітність в охороні здоров’я”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Облік та звітність є важливою складовою процесу управління системою охорони здоров'я, мета якого — впорядкувати збирання, зберігання, аналіз медичної інформації, а також дієвий контроль за діяльністю галузі.

Ефективне функціонування установ і закладів системи охорони здоров'я неможливе без повної, вірогідної, своєчасної та доступної інформації. У комплексній програмі “Здоров'я нації” на 2003–2011 роки серед інших заходів особливу увагу приділено саме розвитку медичної статистики, удосконаленню процесу обліку і звітності, підвищенню якості та достовірності медичних даних.

Дисципліна “Облік і звітність в охороні здоров'я” є основою сучасної підготовки фахівців з управління в умовах реформування галузі.

Мета вивчення дисципліни — на основі теоретичних знань про сутність інформації, збирання медичних даних, формування звітності, застосування Міжнародної класифікації хвороб набути практичних навичок роботи із звітною медичною документацією.

Основні завдання дисципліни — ознайомити студентів:

- зі структурою служби медичної статистики в охороні здоров'я України, дати поняття про інформаційно-аналітичні заклади;
- з формуванням документообігу та потоків медичної інформації в медичних закладах та установах;
- з наявною базою облікових медичних документів і державною статистичною звітністю;
- з методами статистичної обробки медичних даних для формування звітних форм тощо.

Вивчення дисципліни передбачає тісні зв'язки з іншими навчальними курсами: “Основи менеджменту охорони здоров'я”, “Технологія виробництва послуг в охороні здоров'я”, “Медична статистика”, “Медична техніка”, “Інформаційні технології в медицині”.

Контроль знань проводиться у формі заліку шляхом оцінювання засвоєння навчального матеріалу на підставі результатів роботи студента на практичних заняттях, співбесіди, рубіжних атестацій чи виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ’Я”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Медичні дані та їх використання. Види статистичного аналізу	
1	Організація служби та нормативно-правова база медичної статистики в Україні
2	Технологія збирання, обробки та аналізу медичних даних у системі охорони здоров’я
3	Основна облікова документація державної статистичної звітності
4	Галузева статистична звітність в охороні здоров’я. Види статистичних показників і вимоги до них
5	Огляд методів статистичного аналізу медичної інформації
Змістовий модуль II. Підвищення ефективності служби медичної статистики	
6	Застосування міжнародних класифікаторів у медичній статистиці (МКХ-10, SNOMED)
7	Застосування статистичних пакетів програм для аналізу медичних даних
8	Комп’ютеризація процесу збирання, зберігання та обробки медичних даних. Сучасні медичні реєстри України
9	Сучасний епідеміологічний аналіз в охороні здоров’я та доказова медицина
Разом годин:81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ’Я”

Змістовий модуль І. Медичні дані та їх використання. Види статистичного аналізу

Тема 1. Організація служби та нормативно-правова база медичної статистики в Україні

Історія розвитку медичної статистики. Історія розвитку медичної статистики в Україні. Методи медичної статистики. Теоретичні основи медичної статистики. Структура служби медичної статистики, її функція та методи роботи. Інформаційно-аналітичні підрозділи, положення та функції. Структура відділу медичної статистики. Огляд посадових інструкцій.

Нормативно-правові акти, що стосуються статистичної служби України та МОЗ України. Постанова Кабінету Міністрів України “Концепція побудови національної статистики України” від 04.05.93 № 326. Закон України “Про Концепцію Національної програми інформатизації” (1998 р.). Концептуальні основи створення Єдиного інформаційного поля охорони здоров’я України. Загальна організація медичної та державної статистики в Україні. Завдання реформування служби медичної статистики України.

Література [1; 3; 11–15; 19–21]

Тема 2. Технологія збирання, обробки та аналізу медичних даних у системі охорони здоров’я

Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у галузі охорони здоров’я. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у центральній районній лікарні. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у лікувально-профілактичному закладі. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних в обласному центрі медичної статистики. Центр медичної статистики МОЗ України.

Література [1; 3; 11–15; 19–21]

Тема 3. Основна облікова документація державної статистичної звітності

Поняття про облікові документи, огляд основних облікових форм, що застосовуються в системі охорони здоров'я. Звітні форми медичної документації, затверджені Міністерством статистики України та Міністерством охорони здоров'я України.

Звіт про кількість захворювань у районі, що обслуговується лікувальним закладом. Звіт про захворюваність і контингенти хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію. Звіт про кількість травм та отруєнь серед дорослих, підлітків і дітей. Звіт про медичні кадри. Звіт про причини тимчасової непрацездатності. Звіт про захворюваність і контингенти хворих із психічними розладами. Звіт про захворюваність на злоякісні новоутворення. Звіт про захворюваність на венеричні хвороби, профілактичні заходи. Звіт про медичну допомогу вагітним та породіллям. Звіт про медичну допомогу дітям.

Література [11–15]

Тема 4. Галузева статистична звітність в охороні здоров'я. Види статистичних показників і вимоги до них

Огляд форм державної галузевої звітності для медичних закладів та установ. Методики їх формування та подання.

Характеристика видів статистичних показників, що застосовуються в охороні здоров'я для аналізу діяльності галузі. Структура медичних показників, їх функція. Методи обліку та збирання медико-статистичної інформації: безпосередня реєстрація; документальний облік; вкопювання; опитування; анкетування.

Література [14; 19–21; 23]

Тема 5. Огляд методів статистичного аналізу медичної інформації

Динамічний ряд, аналіз динамічних рядів, поняття про середню. Оцінювання вірогідності результатів дослідження. Непараметричні критерії оцінювання вірогідності результатів дослідження. Застосування аналізу у взаємопов'язаних сукупностях: критерії знаків, основні етапи розрахунку, оцінювання результатів. Динамічні ряди.

Статистичні методи аналізу медичних даних, що застосовуються у практичній охороні здоров'я та медичній науці.

Література [5; 8; 9; 17; 23; 25]

Змістовий модуль II. Підвищення ефективності служби медичної статистики

Тема 6. Застосування міжнародних класифікаторів у медичній статистиці (МКХ-10, SNOMED)

Огляд сучасних статистичних класифікаторів, що застосовуються у медичній статистиці, їх функція та місце у процесі збирання та обробки медичних даних. Поняття про МКХ-10, SNOMED. Структура Міжнародної класифікації хвороб десятого перегляду. Співвідношення клінічного та статистичного діагнозів на прикладі МКХ-10.

Література [1; 8–10; 21]

Тема 7. Застосування статистичних пакетів програм для аналізу медичних даних

Сучасні статистичні пакети, що застосовуються у медичній статистиці, їх призначення та функції. Статистичний пакет “Статистика”: сутність, зміст, практичне значення для діяльності лікувально-профілактичного закладу, галузі охорони здоров’я.

Література [1; 8–10; 21]

Тема 8. Комп’ютеризація процесу збирання, зберігання та обробки медичних даних. Сучасні медичні реєстри України

Огляд інформаційно-програмних засобів, що запроваджуються у службі медичної статистики України, їх призначення, структура, функція.

Спеціалізована комп’ютерна програма “Поліклініка”. Спеціалізована комп’ютерна програма “Стаціонар”.

Медичний реєстр: призначення, функція, структура, організація. Види медичних реєстрів, що функціонують в Україні, їх загальна характеристика і роль в організації охорони здоров’я країни.

Література [6; 7; 16; 24; 27–29]

Тема 9. Сучасний епідеміологічний аналіз в охороні здоров’я та доказова медицина

Огляд методів сучасного епідеміологічного аналізу, його застосування в Україні. Доказова медицина та роль статистичних методів в її реалізації.

Поняття про клінічний протокол та медичний стандарт.

Література [1; 2; 10; 18; 25]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою їх самостійної роботи. Її мета — закріпити теоретичні знання та практичні навички студентів з питань обліку та звітності у діяльності охорони здоров'я.

Основне завдання — перевірити знання студентів з питань обліку та звітності у діяльності медичних закладів і установ, а також уміння застосовувати методи медичної статистики у медичній практиці.

Контрольна робота виконується за даними конкретного закладу охорони здоров'я, в якому працює студент-заочник.

Контрольна робота повинна мати титульну сторінку, вступ, аналіз матеріалу конкретного закладу охорони здоров'я, список використаної літератури.

Послідовність виконання контрольної роботи:

1. Письмове виконання індивідуальних завдань, подання фактичного матеріалу.
2. Список використаної літератури.
3. Посилання на ДОСТ тощо.
4. При потребі — оформлення додатків.

Контрольну роботу необхідно підписати та поставити дату її виконання.

Завдання для контрольних робіт

Частина I. Аналіз обліку та звітності у закладах охорони здоров'я

1. Проаналізувати основні функції інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я. Основні законодавчі акти, що регламентують діяльність служби медичної статистики України.
2. Оцінити документообіг, що стосується звітності роботи лікарів у вашому медичному закладі, та скласти відповідну схему.
3. Описати рух медичної інформації в закладі охорони здоров'я.
4. Проаналізувати показники діяльності закладу охорони здоров'я.
5. Проаналізувати діяльність закладу охорони здоров'я за основними показниками якості та ефективності медичної допомоги.

Частина II. Статистичний аналіз роботи закладу охорони здоров'я

1. Описати етапи статистичного аналізу діяльності закладу охорони здоров'я.
2. Проаналізувати систему показників здоров'я населення — основні групи та їх взаємозв'язок.
3. Визначити джерела інформації про стан здоров'я населення.

При аналізі діяльності закладу охорони здоров'я за основними показниками якості доцільно здійснювати експертизу якості лікувально-діагностичного процесу в такому порядку:

- оцінити повноту і своєчасність діагностичних заходів, правильність і точність встановлення діагнозу, адекватність вибору і дотримання лікувальних заходів, ступінь досягнення результатів (наслідків) після лікування, оптимальність строків діагностики, лікування, госпіталізації, тимчасової непрацездатності, обґрунтованість і адекватність прийнятих експертних рішень;
- визначити фактори і причини, що зумовили зниження якості надання медичної допомоги в конкретному випадку;
- розробити рекомендації щодо усунення виявлених недоліків та їх запобігання.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Інформаційно-аналітичні підрозділи, положення про них та їх функції.
2. Структура відділу медичної статистики.
3. Огляд посадових інструкцій працівників відділу медичної статистики.
4. Нормативно-правові акти, що стосуються статистичної служби України та МОЗ України.
5. Концепція побудови національної статистики України. Закон України “Про Концепцію Національної програми інформатизації”.
6. Концептуальні основи створення Єдиного інформаційного поля охорони здоров'я України.
7. Загальна організація медичної та державної статистики в Україні. Завдання реформування служби медичної статистики України.
8. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у галузі охорони здоров'я.
9. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у центральній районній лікарні.

10. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у лікувально-профілактичному закладі.
11. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у обласному центрі медичної статистики.
12. Технологія збирання, зберігання та обробки медичних даних у Центрі медичної статистики МОЗ України.
13. Поняття про облікові документи, огляд основних облікових форм, що застосовуються в системі охорони здоров'я.
14. Звітні форми медичної документації, затверджені Міністерством статистики та Міністерством охорони здоров'я України.
15. Звіт про кількість захворювань у районі, що обслуговується лікувальним закладом.
16. Звіт про захворюваність і контингенти хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію.
17. Звіт про кількість травм і отруень серед дорослих, підлітків і дітей.
18. Звіт про причини тимчасової непрацездатності.
19. Звіт про захворюваність і контингенти хворих із психічними розладами.
20. Звіт про хворих на злоякісні новоутворення.
21. Звіт про захворюваність на венеричні хвороби та профілактичні заходи.
22. Звіт про медичну допомогу вагітним і породіллям.
23. Звіт про медичну допомогу дітям.
24. Характеристика видів статистичних показників, що застосовуються в охороні здоров'я для аналізу діяльності галузі.
25. Поняття про МКХ-10.
26. Поняття про SNOMED.
27. Сучасні статистичні пакети, що застосовуються у медичній статистиці, їх призначення та функції.
28. Статистичний пакет "Статистика": сутність, зміст.
29. Практичне значення СП "Статистика" для діяльності лікувально-профілактичного закладу, галузі охорони здоров'я.
30. Інформаційно-програмні засоби, що запроваджуються в службі медичної статистики України, їх призначення, структура, функція.
31. Спеціалізована комп'ютерна програма "Поліклініка".
32. Спеціалізована комп'ютерна програма "Стационар".
33. Медичний реєстр: призначення, функція, структура, організація.

34. Види медичних реєстрів, що функціонують в Україні, їх загальна характеристика.
35. Роль медичних реєстрів в організації охорони здоров'я країни.
36. Методи сучасного епідеміологічного аналізу, їх застосування в Україні.
37. Доказова медицина та роль статистичних методів в її реалізації.
38. Поняття про клінічний протокол і медичний стандарт.
39. Спеціальні види захворюваності. Система показників інфекційної захворюваності.
40. Шкала оцінки захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.
41. Методика вивчення госпіталізованої захворюваності (облікові документи, показники).
42. Суть клініко-статистичних груп, принципи їх визначення.
43. Система показників матеріально-технічної бази мережі охорони здоров'я.
44. Показники стану впровадження стаціонар-замінювальних технологій.
45. Система показників діяльності закладів охорони здоров'я.
46. Показники діяльності амбулаторно-поліклінічних закладів.
47. Основні групи показників діяльності стаціонарних закладів.
48. Основні показники, що характеризують стан медичної допомоги на догоспітальному етапі.
49. Система показників якості та ефективності медичної допомоги.
50. Формування звітності про штатний розпис медичного закладу (Ф 17-зв).
51. Структура звітності про діяльність медичного закладу.
52. Звітність про діяльність жіночої консультації (навести та охарактеризувати форми).
53. Облікова документація дільничного терапевта.
54. Облікова документація лікарів-спеціалістів.
55. Облікова документація стоматологічного кабінету.
56. Облікова документація параклінічних підрозділів.
57. Облікові документи медичного закладу, що працює на приватній основі.
58. Облікові документи для медичних закладів, що працюють із страховими компаніями.
59. Принципи формування звітних форм амбулаторно-поліклінічного закладу.
60. Принципи формування звітних форм стаціонарного закладу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Наказ* МОЗ України “Про подальше вдосконалення служби медичної статистики системи МОЗ України” від 02.12.04 № 592.
2. *Альбом А., Норелл С.* Введение в современную эпидемиологию. — Таллинн, 1996.
3. *Бобильова О. О., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М.* Медична облікова документація, що використовується в санітарно-профілактичних закладах (155 форм). — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.
4. *Гланц Г. С.* Медико-биологическая статистика. — М.: Практика, 1999. — 459 с.
5. *Голубчиков М. В., Литвак А. І., Галицька О. Б.* Методичні рекомендації: Рейтингова оцінка лікарняних закладів. — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.
6. *Комп’ютерні технології в медицині та Державний реєстр / А. М. Сердюк, В. Ф. Торбін, В. М. Поліщук, А. І. Сайкевич, А. А. Щербатий.* — Рівне: Вертекс, 1997. — 200 с.
7. *Кучер А.* Світові медичні ресурси інтернету: Для мед громадськості / А. Кучер, Н. Гарбар, М. Баран — К.: Здоров’я, 2003. — 356 с.
8. *Методика* розрахунку основних інтегральних показників рейтингової оцінки закладів охорони здоров’я Автономної республіки Крим, областей України, міст Києва та Севастополя: Метод. рек. — К.: — 2002 — С. 4–11.
9. *Методичні* підходи до визначення соціальної, медичної і економічної ефективності охорони здоров’я. — К.: — 2001. — 14 с.
10. *Міжнародна* статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я; 10-й перегляд. — К.: Вид. “Здоров’я”, 1998. — Т. 1: Спеціальні переліки для статистичного опрацювання; Т. 2: Інструктивний посібник; Т. 3: Алфавітний покажчик.
11. *Москаленко В. Ф., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М.* Медична облікова документація, що використовується в стаціонарах лікувально-профілактичних закладів. — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.

Додаткова

12. *Москаленко В. Ф., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М.* Медична облікова документація, що використовується в поліклініках (амбулаторіях). — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.

13. Москаленко В. Ф., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М. Медична облікова документація, що використовується в інших закладах охорони здоров'я. — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.
14. Москаленко В. Ф., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М. Медична облікова документація, що використовується в стаціонарах і поліклініках. — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.
15. Москаленко В. Ф., Голубчиков М. В., Пономаренко В. М. Медична облікова документація, що використовується в лабораторіях лікувально-профілактичних закладів. — К.: ЦМС МОЗ України, 2000.
16. *Организация системы оценки качества медицинской помощи, медицинских услуг населению с использованием информационных технологий*: Матер. конф. — К.: — 1999.
17. *Рейтингова оцінка інтегральних показників стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я Автономної республіки Крим, областей України, міст Києва та Севастополя*: Метод. рек. — К.: — 2002. — 22 с.
18. *Руководство по социальной гигиене и организации здравоохранения*: В 2 т. — Т. 1 / Ю. П. Лисицын, Е. Н. Шиган, И. С. Случанко и др.; Под ред. Ю. П. Лисицына. — М.: Медицина, 1987. — 432 с. — Т.2: / Е. А. Логинова, В. Л. Дерябина, Н. Я. Копыт и др. / Под ред. Ю. П. Лисицына. — М.: Медицина, 1987. — 464 с.
19. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я* / За заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
20. *Статистика охорони здоров'я*: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г. С. Столяров, Ю. В. Вороненко, М. В. Голубчиков. — К.: КНЕУ; МОН України, 2000. — 187 с.
21. *Статистика охорони здоров'я*: Підручник / Г. С. Столяров, Ю. В. Вороненко, М. В. Голубчиков. — К.: КНЕУ; МОН України, 2002. — 230 с.
22. *Типові інструкції щодо заповнення форм первинної медичної документації лікувально-профілактичних закладів*: Вироб.-практ. вид. — К.: МНІАЦ мед. статистики; МВЦ "Медінформ", 2006. — 160 с.
23. *Урбах В. Ю.* Математическая статистика для биологов и медиков. — М.: АН СССР, 1967. — 324 с.
24. *Березницький Я., Гравіровська Н., Буренко А., Ковальова В.* Взаємозв'язок інформаційної технології та ціноутворення в

- клінічній медицині // Укр. мед. вісті. — 1997. — Т. 1.: Матеріали укр.-канад. конф. — № 2–3 (57–58). — С. 110.
25. *Грузєва Т. С.* Наукове обґрунтування програми статистичної обробки матеріалів вибіркового комплексного дослідження здоров'я населення // Вісн. соціал. гігієни та орг. охорони здоров'я України. — 2002. — № 1. — С. 35–37.
26. *Збірник* нормативно-директивних документів з охорони здоров'я // Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики. — 2007 — № 7 (78).
27. *Леха В., Барвінко О., Сокульський А., Максименко О.* Модель системи інформаційного забезпечення медичної допомоги // Укр. мед. вісті. — 1998. — Т. 2: Матеріали VII Конгр. світ. федер. укр. лікар. т-ва. — № 1–2 (59–60). — С. 73.
28. *Оленів М. В. Хунов Ю. А.* Інформаційні технології в системі охорони здоров'я: стан, проблеми // Вісн. соціал. гігієни та орг. охорони здоров'я України. — 2002. — № 1. — С. 43–47.
29. *Пономаренко В. М., Кальниш В. В., Майоров О. Ю.* Шляхи інформатизації медичної галузі // Вісн. соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. — 2000. — № 2. — С. 54–58.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни	
“Облік і звітність в охороні здоров’я”	4
Зміст дисципліни “Облік і звітність в охороні здоров’я”	5
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Питання для самоконтролю	9
Список літератури	12

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4056

Формат 60x84/₁₆. Папір офсетний
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*